

STANKO PIPLOVIĆ

*25 godina djelovanja u Društvu
prijatelja kulturne baštine*

STANKO PIPLOVIĆ

UDK: 72.072 : 929 Piplović, S.
Stručni rad
Primljeno: 25. VI. 1999.

Dr. sci. ZDESLAV PERKOVIĆ
Studio za arhitekturu i urbanizam
21000 Split, HR
Fra Bonina 21

Godine 1974. dr. Stanko Piplović postao je članom Društva prijatelja kulturne baštine u Splitu. Od tada 25 godina djeluje na promidžbi i popularizaciji baštine i upoznavanju širokih krugova stanovnika Dioklecijanova grada s naslijeđenim povijesnim i umjetničkim vrijednotama.

Rodio se 7. svibnja 1932. godine u Splitu gdje je završio Srednju tehničku građevinsku školu. Diplomirao je na Arhitektonskom odsjeku Tehničkog fakulteta u Sarajevu. U praksi je radio kao rukovoditelj i nadzorni organ gradilišta, zatim na poslovima investiranja, projektiranja, urbanizma i prostornog planiranja. Niz godina radio je kao profesor na srednjim i višim stručnim školama. Među njegovim ostvarenjima ističe se konzervatorski zahvat premještanja i rekonstrukcije klasicističkog ljetnikovca Garagnin u Divuljama kod Trogira te izrada urbanističko-arhitektonskog rješenja projektne dokumentacije uređenja barokne mletačke tvrđave Gripe u Splitu za potrebe Pomorskog muzeja i Mornaričke knjižnice. Zauzeo se za istraživanje antičkoga groblja koje je pronađeno godine 1965. prilikom radova na izgradnji ceste u predjelu Lora u Splitu.

Kao suradnik Urbanističkog zavoda i Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu sačinio je niz studija povijesno-prostornog razvitka naselja u Dalmaciji kao podlogu za njihovo urbanističko uređenje. Među njima su naselje Ubli na Lastovu, područje donjeg toka rijeke Neretve, Glavina Donja u Imotskome, jugoistočni kva-

drant Dioklecijanove palače i predio Pistura u povijesnoj jezgri Splita. Obradio je srednjovjekovnu tvrđavu Klis, park Garagnin-Fanfogna u Trogiru, te groblje Sustipan u Splitu, predloživši mjere njihove zaštite te smjernice za rekonstrukciju i revitalizaciju.

Više od 30 godina bavi se znanstvenim istraživanjima, posebno arhivskima, iz područja povijesti i teorije urbanizma, arhitekture, te zaštite graditeljskoga naslijeđa. Njegova je zasluga što su u stručnu literaturu uvedena imena značajnih arhitekata koji su u Dalmaciji ostavili svoja djela, a danas su gotovo zaboravljeni. To je ponajprije Giannantonio Selva iz Venecije, koji je pridonio afirmaciji europskoga klasicizma, osobito u trogirskom kraju. Slijedio ga je Basilio Mazzoli iz Rima, profesor na studiju arhitekture u Zadru u vrijeme francuske uprave, gdje je u duhu klasicizma odgojio veći broj domaćih stručnjaka. Njegov učenik bio je i Petar Pekota, poslije okružni inženjer u Zadru, čiji je život i djelovanje Piplović prvi put prikazao. Posebnu je pozornost posvetio arhitektu Ćirilu Metodu Ivekoviću iz Klanjca, referentu za bogoštovne gradnje Dalmatinskoga namjesništva. Taj vrijedni projektant pionir je u istraživanju i konzervaciji naših graditeljskih spomenika, a objavio je i niz zapaženih rasprava.

Piplović je doktorirao 1993. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu u oblasti društveno-humanističkih znanosti. Ministarstvo znanosti i tehnologije upisalo ga je u registar kao znanstvenog suradnika u disciplini povijest umjetnosti. Objavio je veći broj knjiga i brošura. Među njima su monografije o arhitektima Kamilu Tončiću, Haroldu Biliniću i Aloisu Hauseru te sinteza o graditeljstvu Trogira u XIX. stoljeću. Napisao je oko 320 znanstvenih, stručnih i popularnih radova, rasprava i prikaza tiskanih u Hrvatskoj i inozemstvu. U njima je obradio probleme graditeljske umjetnosti Dalmacije, posebno u XIX. stoljeću, hortikulturu i pomorsku gradnju. Istražujući stare fortifikacije (arsenal u Puli, tvrđava Klis, utvrde u viškoj luci i Korčuli), tumačio je njihove dispozicije sa stajališta vojnih znanosti, taktike i operatike. Proučava izgradnju sustava župnih crkava i kuća u Dalmaciji kao dio politike

austrijskih vlasti, ostvarenih sredstvima Vjerozakonske zaklade. Osjetljiva organizaciju konzervatorske službe u pokrajini u prošlom stoljeću, osobito djelovanje Središnjega povjerenstva za istraživanje i očuvanje povijesnih i umjetničkih spomenika u Beču, i Povjerenstva Dioklecijanove palače koje je na poticaj don Frane Bulića osnovano 1904. godine u Splitu. Suradnik je u enciklopedijskim izdanjima Hrvatskoga leksikografskog zavoda. S referatima je sudjelovao na 35 domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Napisao je recenzije za rukopise većeg broja knjiga.

Godine 1992. Piplović je imenovan članom Savjeta Povjesnog arhiva u Splitu. Bio je član Savjeta projekta parka Garagnin-Fanfogna u Trogiru te suradnik manifestacije Knjiga Mediterana u Splitu. Djelatan je član Savjeta povijesne jezgre Splita.

Uredio je tematske blokove o kiparu Ivanu Meštroviću i narodnom preporodu u Splitu u časopisu *Mogućnosti*. Stalni je suradnik u godišnjaku *Kulturna baština* u kojemu je priredio blok radova o samostanu sv. Frane u Splitu te 1989. godine čitav broj posvećen povijesnoj jezgri Splita. Radio je kao član uređivačkoga odbora, a sada glavni urednik tog časopisa. Bio je član uređivačkoga odbora spomenice u povodu 80. godišnjice djelovanja Zajednice društva inženjera i tehničara u Splitu. Glavni je urednik zbornika radova posvećenih 290. obljetnici Klasične gimnazije u Splitu te 1993. godine zbornika "100 godina Obrtničke škole u Splitu". Od 1994. član je Izdavačkoga savjeta Društva arhitekata Splita.

Više od četvrtinu stoljeća Piplović se bavi promidžbom naših kulturnih dobara, šireći u puku zanimanje za hrvatsku prošlost, potičući na poštivanje i čuvanje svega onog što su nam preci ostavili u naslijeđe. U tu je svrhu održao niz popularnih predavanja te pisao članke u gotovo svim našim novinama, sudjelovao na okruglim stolovima i raspravama na televiziji i radiju.

Postavio je nekoliko izložaba i napisao kataloge za njih. Posebno se ističe velika smotra obnovljenih umjetnina održana u Splitu 1983. godine u povodu Dana zaštite spomenika kulture. U okviru manifestacije Marulićevi dani 1994. sudjelovao je u organizaciji izložbe

Škola lijepih vještina. Među ostalim izložbama čiji je autor ili suradnik, treba spomenuti: *Blago Hrvatske u Arhivu mapa za Istru i Dalmaciju*, 1992., *Knjižnica c. k. Obrtničke škole u Splitu*, 1993., *Hrvatske obalne utvrde u 19. i 20. stoljeću*, 1993., *Djelo Harolda Bilinića*, 1994., *Alois Hauser arhitekt i konzervator*, 1996., i *Arhitektura kao angažman*, 1997., godine. Postavio je izložbu i priredio katalog trojice slikara članova Hrvatsko-austrijskoga društva u Splitu u travnju 1999. godine.

Piplović je djelatna u javnom životu. Član je mnogih stručnih i kulturnih udruga: Udruženja hrvatskih arhitekata, Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske, Arhivskoga društva Hrvatske, Saveza povijesnih društava Zagreb, Matice hrvatske i Hrvatske paneuropske unije. Dopredsjednik je Hrvatsko-austrijskoga društva u Splitu i član upravnog odbora Hrvatsko-njemačkog društva u Splitu, te radom u ovim organizacijama pridonosi prijateljskim vezama naše zemlje sa zemljama zapadne Europe. Posebno je vezan za djelovanje Društva prijatelja kulturne baštine Splita u čijem je Predsjedništvu gotovo od samog osnivanja. U tom je Društvu obnašao dužnost dopredsjednika, povjerenika za graditeljsko naslijeđe. U dva mandata bio je i njegovim predsjednikom.

Docent je na kolegiju Povijest pomorskog graditeljstva Hrvatske Poslijediplomskih znanstvenih studija "Povijest hrvatskog pomorstva" Filozofskog fakulteta u Zadru.

STANKO PIPLOVIĆ

Riassunto

La Società degli amici del patrimonio culturale spalatino - Društvo prijatelja kulturne baštine Split ha dedicato il numero 30/1999 della sua rivista annuale "Kulturna baština" - "Il patrimonio culturale" al dottor Stanko Piplović, architetto e storico dell'arte, in occasione del 25.esimo della Sua attività nell'ambito della suddetta società. Piplović è nato nell'anno 1932 a Spalato. Si è laureato alla Facoltà d'Ingegneria di Sarajevo, ed ha conseguito il dottorato alla Facoltà di Filosofia dell'Università di Spalato, nel settore delle scienze umanistico-sociologiche. È iscritto al registro del Ministero per la scienza e la tecnologia come collaboratore scientifico nella disciplina storia dell'arte.

Nella prassi, come ingegnere è stato alla direzione di un cantiere edile, ha lavorato all'progettazione di opere d'ingegneria civile e alla pianificazione urbanistica. Ha insegnato per anni come professore alle scuole e agli istituti professionali superiori. Tra le Sue realizzazioni meritano particolare attenzione l'intervento conservatorio di trasferimento e ricostruzione della classicistica villa Garagnin a Divulje e la sistemazione architettonico-urbanistica della fortezza veneziana di Gripe, e Spalato, per le esigenze di un istituto culturale.

Da oltre 30 anni è attivo come ricercatore nel campo della storia e della teoria dell'urbanistica, dell'architettura e del patrimonio architettonico in Dalmazia. Ha pubblicato diversi libri e opuscoli e 320 articoli su riviste e giornali. Ha curato blocchi tematici ed è stato membro della redazione di diverse edizioni, attualmente è redattore della rivista annuale "*Il patrimonio culturale*" - "*Kulturna baština*". Ha curato l'allestimento di mostre e i relativi cataloghi. Per molti anni Piplović si è impegnato nella promozione e popolarizzazione del nostro ricco patrimonio culturale. È membro di numerose società professionali e culturali e attraverso queste organizzazioni sostiene la tutela dei monumenti croati e s'impegna per stabilire rapporti amichevoli con gli stati dell'Europa occidentale.

È particolarmente legato all'attività della *Società degli amici del patrimonio culturale spalatino* ed è membro della sua presidenza fino dalla fondazione. Nell'ambito di questa Società ha ricoperto la carica di vice presidente, di fiduciario per il patrimonio architettonico, e ne è stato due volte presidente.